

Σιούφας και Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΑΝΘΡΑΚΑ (CBAM) – ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

WWW.SIOUFASLAW.GR

Μηχανισμός Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (CBAM) – Ανάλυση της εφαρμογής της Μεταβατικής Περιόδου

- **Το άρθρο αυτό αφορά:** Τους έξι τομείς που καλύπτονται στην πρώτη φάση του Μηχανισμού (CBAM), δηλαδή τις ευρωπαϊκές εταιρείες εισαγωγής τιμμένου, σιδήρου και χάλυβα, αλουμινίου, λιπασμάτων, ηλεκτρικής ενέργειας και υδρογόνου.
- **Τα οφέλη του νέου Μηχανισμού είναι:** Ότι τα προϊόντα που εισάγονται θα έχουν πληρώσει ένα τίμημα για τις εκπομπές άνθρακα που παράγονται κατά την κατασκευή τους. Αυτό καθιστά το κόστος εκπομπών CO₂ των εισαγωγών συγκρίσιμο με της εγχώριας παραγωγής, διασφαλίζοντας τους στόχους της Ε.Ε. για το κλίμα.
- **Έναρξη ισχύος:** Ο Μηχανισμός λειτουργεί σε μεταβατική φάση από την 1η Οκτωβρίου 2023 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025. Το πλήρες σύστημα έχει προγραμματιστεί να εφαρμοστεί την 1η Ιανουαρίου 2026.
- **Προθεσμία υποβολής πρώτων εκθέσεων:** Οι εισαγωγείς πρέπει να υποβάλουν τις πρώτες τριμηνιαίες εκθέσεις τους έως τις 31 Ιανουαρίου 2024.

- **ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

Την **1η Οκτωβρίου 2023**, η Ευρωπαϊκή Ένωση έκανε ένα σημαντικό βήμα αναφορικά με την πολιτική της για το κλίμα, θέτοντας σε εφαρμογή τον Μηχανισμό Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (ΜΣΠΑ ή Μηχανισμός),¹ ως ακρογωνιαίο λίθο της ατζέντας **«Fit for 55»** της Ε.Ε., που αποσκοπεί στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% έως το 2030. Συγκεκριμένα, ο Μηχανισμός χρησιμεύει ως εργαλείο για την **πρόληψη της διαρροής άνθρακα** και τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών βιομηχανιών, επιβάλλοντας ένα κόστος εκπομπών CO₂ στις εισαγωγές, ισοδύναμο με εκείνο των εγχώριων προϊόντων, ενισχύοντας έτσι τους φιλόδοξους στόχους της Ε.Ε. για το κλίμα.

- **ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ**

Η μεταβατική φάση του Μηχανισμού ξεκίνησε την 1η Οκτωβρίου 2023, σηματοδοτώντας μια κρίσιμη μετάβαση στην προσέγγιση της Ε.Ε. όσον αφορά την τιμολόγηση των εκπομπών CO₂ και το διεθνές εμπόριο. Ο Μηχανισμός αυτός, δε, έχει σχεδιασθεί σύμφωνα με τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), ήτοι το **Άρθρο 3 παρ. 4 της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου** (ΓΣΔΕ ή ΓΕΣΔΕ, αγγλικά: General Agreement on Tariffs and Trade, GATT)². Περαιτέρω, στοχεύει σε έξι τομείς υψηλής έντασης άνθρακα, κατά την τρέχουσα μεταβατική του φάση, με σχέδια επέκτασης της κάλυψής του στο μέλλον. Βάσει των ανωτέρω, ο Μηχανισμός αυτός διαφυλάσσει την ακεραιότητα των πολιτικών της Ε.Ε. για το κλίμα, διασφαλίζοντας ότι οι κατασκευαστές εκτός της Ε.Ε. επιβαρύνονται με ένα κόστος εκπομπών CO₂ παρόμοιο με εκείνο εντός της Ένωσης.

- **ΤΟΜΕΙΣ – ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ Ε.Ε.**

Η μεταβατική περίοδος του Μηχανισμού εφαρμόζεται στους **εισαγωγείς με έδρα την Ε.Ε.** σε **έξι (6) τομείς**, όπως το τσιμέντο, ο σίδηρος και ο χάλυβας, το αλουμίνιο, τα λιπάσματα, η ηλεκτρική ενέργεια και το υδρογόνο. Αυτές οι επιχειρήσεις έχουν πλέον εντολή να παρακολουθούν και να αναφέρουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου των εισαγωγών τους, προωθώντας τη διαφάνεια, καθώς και προοικονομώντας στους ευρωπαϊκούς φορείς για τις επερχόμενες δημοσιονομικές προσαρμογές όταν το μόνιμο σύστημα τεθεί σε ισχύ μετά το 2025.

¹ Κανονισμός ΜΣΠΑ στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. (Ελληνικά), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 16 Μαΐου 2023, διατίθεται στη διεύθυνση [\[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2023:130:FULL\]](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2023:130:FULL)

² Το άρθρο 3 παρ. 4 της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT) ορίζει ότι, βάσει της αρχής της εθνικής μεταχείρισης, ο ΠΟΕ επιτρέπει συνοριακές προσαρμογές και ότι τα μέλη του ΠΟΕ δεν πρέπει να παρέχουν διακριτική μεταχείριση μεταξύ εισαγωγών και "ομοειδών" εγχώριων προϊόντων (εκτός από την επιβολή δασμών, η οποία αποτελεί συνοριακό μέτρο). Ως εκ τούτου, βάσει του ΜΣΠΑ (ο οποίος εφαρμόζεται ως συνοριακό μέτρο και όχι ως εσωτερικός φόρος), οι εισαγωγές δεν αντιμετωπίζονται λιγότερο ευνοϊκά από ό,τι τα ομοειδή προϊόντα στην Ε.Ε.. Η GATT διατίθεται στη διεύθυνση [\[https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/ai17_e/gatt1994_art3_jur.pdf\]](https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/ai17_e/gatt1994_art3_jur.pdf)

Αναφορικά με τις εταιρείες εκτός Ε.Ε., ο Μηχανισμός επιβάλλει σημαντικό επίπεδο συμμόρφωσης, ιδίως στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (Μ.Μ.Ε) στις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι εν λόγω οντότητες θα υποχρεούνται να εφαρμόζουν μεθόδους λογιστικής καταγραφής άνθρακα για τη μέτρηση και την ανεξάρτητη επαλήθευση των ενσωματωμένων εκπομπών στα προϊόντα τους. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο η κατανόηση της περίπλοκης νομοθεσίας της Ε.Ε. όσο και η ανάληψη του κόστους που συνδέεται με τη μη συμμόρφωση ή τη μη τήρηση των προηγμένων προτύπων απαλλαγής από τις εκπομπές CO₂ της Ε.Ε., θα μπορούσε να είναι ιδιαίτερα δύσκολη για αυτές τις επιχειρήσεις, καθώς το προαναφερθέν επίπεδο συμμόρφωσης θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση του κόστους εξαγωγής, επηρεάζοντας την ανταγωνιστικότητά τους στην αγορά της Ε.Ε..³

• ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ, ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής φάσης, οι εισαγωγείς είναι επιφορτισμένοι με την τεκμηρίωση των ενσωματωμένων εκπομπών των εισαγόμενων αγαθών τους. Για την ορθή τεκμηρίωση των εκπομπών, σημαντική συνδρομή αποτελεί ο **Εκτελεστικός Κανονισμός**,⁴ που δημοσιεύθηκε στις 17 Αυγούστου 2023, ο οποίος παρέχει καθοδήγηση και επιπλέον έναν σχετικό βαθμό ευελιξίας στην υποβολή των εκθέσεων. Ειδικότερα, δε, η πλήρης υποβολή εκθέσεων σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Ε.Ε. καθίσταται υποχρεωτική από την 1η Ιανουαρίου 2025.

• Η ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Η περίοδος αυτή χρησιμεύει ως προπαρασκευαστικό στάδιο, διευκολύνοντας την ομαλότερη μετάβαση στην εφαρμογή του οριστικού Μηχανισμού. Ειδικότερα, οι εισαγωγείς θα πρέπει να αρχίσουν να συλλέγουν τα σχετικά στοιχεία το τέταρτο τρίμηνο του 2023, ώστε να υποβάλουν τις αρχικές εκθέσεις τους **έως τις 31 Ιανουαρίου 2024**. Επιπλέον, για την επίτευξη της συμμόρφωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει παράσχει το μεταβατικό Μητρώο του Μηχανισμού, έγγραφα καθοδήγησης, καθώς και σχετικό βοηθητικό υλικό.⁵

³ Mekhla Jha, *Understanding the EU's carbon border adjustment mechanism (Κατανόηση Του Μηχανισμού Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα της ΕΕ)*, Ίδρυμα Hinrich, 7 Νοεμβρίου 2023, διαθέσιμο στη διεύθυνση [<https://www.hinrichfoundation.com/research/article/sustainable/eu-carbon-border-adjustment-mechanism/>].

⁴ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2023/1773 της Επιτροπής, της 17ης Αυγούστου 2023, για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2023/956 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων για τους σκοπούς του μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα κατά τη μεταβατική περίοδο (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), διατίθεται στη διεύθυνση [https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1773/oj].

⁵ Το μεταβατικό μητρώο που θα βοηθά τους εισαγωγείς να εκτελούν και να υποβάλλουν εκθέσεις στο πλαίσιο των υποχρεώσεών τους όσον αφορά τον Μηχανισμό CBAM, διατίθεται στη διεύθυνση [https://customs.ec.europa.eu/taxud/uums/cas/uums-wayf/wayf?loginRequestId=ECAS_LR-38855-564WASpJozzyWMrlE8AvSM1ii5287WainyGgiqTPLYlWG254S79Z1Kk5zMXk6FDQvdxYznroWP1BHqzc7U1Ekh-CiDsmZJBjYebBF1NwXA9Ou-935pSGtU4PNyp4KsqviwJN4fgm57S2tTzNhMIWc3LqS2nJGftzdZXxW2AYZ8ZliPgZ78P1uzJ6JTkqsDVkVQUKG&locale=en].

Athens

6th Neou Falirou St.
GR-182 33, Ag. I. Renti
tel: +30 210 3673000
fax: +30 210 3673070
email: info@sioufaslaw.gr
website: www.sioufaslaw.gr

Thessaloniki

3 Nikiforou Ouranou St.
GR-546 27, Thessaloniki
tel: +30 231 6005800
fax: +30 231 6005899

Patra

65 Othonos-Amalias Ave.
GR-262 22, Patra
tel: +30 261 0226549
fax: +30 261 0242971

Romania

76 Splaiul Unirii, River Plaza Tower A 7th floor
Bucharest, District 4, P.C.040037
tel: +40 372 171778
fax: +40 372 171779
email: info@sioufaslaw.ro
website: www.sioufaslaw.ro

- **ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ**

Από την **1η Ιανουαρίου 2026**, ο Μηχανισμός θα απαιτεί **δημοσιονομικές προσαρμογές** με βάση την ποσότητα των εισαγόμενων αγαθών και τις ενσωματωμένες εκπομπές τους. Στη συνέχεια, η τιμολόγηση των πιστοποιητικών του Μηχανισμού θα συσχετίζεται με την εβδομαδιαία μέση τιμή πλειστηριασμού των δικαιωμάτων του συστήματος εμπορίας εκπομπών της Ε.Ε. (Σ.Ε.Δ.Ε. ή EU ETS).⁶ Ταυτόχρονα, η σταδιακή κατάργηση της δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων στο πλαίσιο του Σ.Ε.Δ.Ε. της Ε.Ε. θα πραγματοποιηθεί σταδιακά, ευθυγραμμιζόμενη με τη σταδιακή εφαρμογή του Μηχανισμού από το 2026 έως το 2034.

- **ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ**

Καθώς αναμένουμε τη μετάβαση στον μόνιμο Μηχανισμό, θα είναι επιτακτική ανάγκη να αξιολογηθεί διεξοδικά η πιλοτική φάση του. Η εξέταση αυτή, όχι μόνο θα αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα του Μηχανισμού κατά την αρχική εφαρμογή του, αλλά θα εξετάσει επίσης τη δυνατότητα διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής του. Συγκεκριμένα, εξετάζεται το ενδεχόμενο επέκτασης της κάλυψης σε πρόσθετα αγαθά εντός των τομέων του Σ.Ε.Δ.Ε. έως το 2030.

Στην ουσία, ο Μηχανισμός είναι έτοιμος να καταστεί ο κεντρικός μηχανισμός για την Ευρωπαϊκή Ένωση στην προσπάθειά της να επιτύχει τους φιλόδοξους στόχους της για το κλίμα, καθώς εισάγει ένα πλαίσιο που εξισορροπεί τις περιβαλλοντικές επιταγές με τις αρχές του θεμιτού ανταγωνισμού στον τομέα του διεθνούς εμπορίου. Επιπλέον, η, ορθά δομημένη, εισαγωγική περίοδος του Μηχανισμού έχει σχεδιαστεί έτσι, ώστε να επιτρέπει μια περίοδο σταδιακής προσαρμογής, διευκολύνοντας την ομαλότερη μετάβαση των ενδιαφερόμενων μερών στη συμμόρφωση με τις νέες δημοσιονομικές ευθύνες.

Τέλος, υπό το πρίσμα των πρόσφατων νομοθετικών εξελίξεων και των πολιτικών εγκρίσεων, υπάρχει σαφής δέσμευση για τη θέσπιση του Μηχανισμού. Η ταχεία εφαρμογή αυτού του συστήματος, μαζί με άλλες προτεινόμενες νέες πηγές εσόδων, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της χρηματοδότησης του προϋπολογισμού της Ε.Ε.⁷ κατά τρόπο που να υποστηρίζει τους πρωταρχικούς περιβαλλοντικούς στόχους της Ένωσης.

⁶ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ της Ε.Ε.), διατίθενται στη διεύθυνση [\[https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en\]](https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en).

⁷ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Ψηφοφορίες για την τροποποίηση της νομοθεσίας περί ιδίων πόρων - συμπεριλαμβανομένων των εσόδων του ΣΕΔΕ και του ΜΣΠΑ, [energy.press.gr](https://energy.press.gr/news/eyrokoinoboylio-psifise-tropopoiisi-tis-nomothesias-gia-toys-idioys-poroy-s-perilambanontai-ta), διατίθεται στον σύνδεσμο: [\[https://energy.press.gr/news/eyrokoinoboylio-psifise-tropopoiisi-tis-nomothesias-gia-toys-idioys-poroy-s-perilambanontai-ta\]](https://energy.press.gr/news/eyrokoinoboylio-psifise-tropopoiisi-tis-nomothesias-gia-toys-idioys-poroy-s-perilambanontai-ta).

Μαρία-Κωνσταντίνα Λιλή-Κόκκορη

Δικηγόρος

LL.M. Energy and Climate Law, University of Groningen

Δ.Μ.Σ. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Νομική Αθηνών, ΕΚΠΑ

Athens

6^A Neou Falirou St.
GR-182 33, Ag. I. Renti
tel: +30 210 3673000
fax: +30 210 3673070
email: info@sioufaslaw.gr
website: www.sioufaslaw.gr

Thessaloniki

3 Nikiforou Ouranou St.
GR-546 27, Thessaloniki
tel: +30 231 6005800
fax: +30 231 6005899

Patra

65 Othonos-Amalias Ave.
GR-262 22, Patra
tel: +30 261 0226549
fax: +30 261 0242971

Romania

76 Splaiul Unirii, River Plaza Tower A 7th floor
Bucharest, District 4, P.C.040037
tel: +40 372 171778
fax: +40 372 171779
email: info@sioufaslaw.ro
website: www.sioufaslaw.ro

